

● مشخصات سوره

﴿ اهمیت: ان لكل شي سناما و سنام القرآن سوره البقره

﴿ اسامي و اوصاف: بقره، ذروه، سنام، فسطاق، سيدالقرآن، زهراء

﴿ آمار: آيات: 286، كلمات: 6156، حروف: 26256، نزول: 87

﴿ مكان و زمان نزول: مدينه، يك و سال و نيم اول هجرت:

﴿ فضاي نزول سور:

﴿ سور مكّي

﴿ سور مدني

﴿ فضاي نزول: شرایط اجتماعي، اقتصادي و ... يثرب

﴿ تاثیر فضاي نزول و معارف سوره:

﴿ فضاي نزول بر معارف سوره

﴿ معارف سوره بر فضاي نزول

﴿ معارف سوره: نبوت، تاريخ انبياء، خلافت انسان، ...

﴿ غرر آیات: آیات خلافت انسان، سه آیه آخر، آیه الكرسي

﴿ هدف سوره: اقتضاي بندگي: ايمان به همه رسل و كتب

﴿ فضيلت قرائت سوره: روايات متعدد

● آیه شریفه 1

﴿ ویژگی حروف مقطعه:

﴿ از مختصات قرآن

﴿ مشترک سور مکی و مدنی

﴿ شروع 29 سوره با این حروف

﴿ یک تا پنج حرفی بودن این حروف

﴿ یک، دو یا آیه یا بخشی از آیه یک

◀ تکرار یک، دو، شش یا هفت بار

◀ 14 حرف بدون تکرار

◀ محتوای مشترک سوره حاوی این حروف: وحی و رسالت

◀ رابطه حروف با محتوای سوره

◀ جملات: صراط علی حق نمسکه، صح طریقک مع السنه

◀ اوصاف خاص این حروف

◀ اقوال درباره حروف مقطعه:

- ◀ متشابهاتی مخصوص خداوند
- ◀ اسامی سوره هاست
- ◀ نام های قرآن است
- ◀ اشاره به اسماء الهی یا حضرت (ص)
- ◀ اجزاء اسم اعظم الهی

﴿ سوگند خداوند به حقانیت قرآن

﴿ اشاره به مدت بقای اقوام

﴿ اشاره به اجل امت اسلامی

﴿ همان حروف الفباست

﴿ برای تنبیه و اسکات خصم

◀ تحدي با حروف الفبا

◀ تکرار بیشتر همان حروف در سوره

◀ مرزبندی میان سوره ها

◀ خلاصه و پیام اجمالی سوره

◀ مقدمه و مفتاح سوره

◀ ناظر به صاحبان نسخ قرآن

◀ ناظر به تعداد آیات سوره ها

◀ مویذ حدوث قرآن

◀ رمزي دال بر محتوا بين خدا و رسول

◀ سر میان خدا و رسول

● آیه شریفه 2

﴿ ذلک:﴾

﴿ اشاره به محسوس و غیر محسوس

﴿ از باب تعظیم:

﴿ حضور: اننی انا الله

﴿ خطاب: ایاک نعبد

﴿ غیاب:

﴿ اسم ظاهر: و اعبدوا الله

﴿ ضمیر غایب: فاعبدوه

◀ الكتاب:

◀ مفهوم

◀ مصادیق قرآنی:

◀ محل ثبت اعمال انسان

◀ حقیقت محل ثبت امور هستی

◀ مجموعه قوانین همراه انبیا

◀ دست نوشته بشری

﴿ صور استعمال: بدون «ال»، با «ال» ﴾

﴿ مراتب کتاب:

﴿ روایات

﴿ استعمال قرآنی:

﴿ بدون اسم اشاره

﴿ با اسم اشاره نزدیک

﴿ با اسم اشاره دور

﴿ راه نیل به مراتب: طهارت

﴿ لا ریب:﴾

﴿ مفهوم شک

﴿ ریشه نفي ریب

﴿ ریشه ریب کفار

﴿ حقیقت «لا»: نفي صحت، نهی

﴿ انواع ریب:

﴿ در دعوي قرآن

﴿ در دعوت قرآن

﴿ متقین:

﴿ تعریف تقوی

﴿ مراحل هدایت متقین:

﴿ اعطاء فطرت به متقین از سوی خداوند

﴿ عمل متقین بر اساس فطرت

﴿ هدایت ثانوی خداوند برای متقین

﹀ ریشه اختصاص هدایت:

﹀ مجمع البیان:

﹀ هدایت همگانی قرآن

﹀ آیات مفید اختصاص

﹀ عملکرد کفار:

﹀ نشنیده گرفتن

﹀ عدم ترتیب اثر

﹀ انکار مطلق و کلی

◀ المیزان:

◀ هدایت تکوینی ابتدایی

◀ هدایت تشریحی ابتدایی

◀ هدایت تکوینی پاداشی

◀ تسنیم:

◀ حفظ سرمایه فطرت

◀ تقوای عملی با کمک هدایت تشریحی

◀ هدایت پاداشی: ایصال به مطلوب

قَاتِلُوا
/

كَاتِلُوا

كَاتِلُوا

كَاتِلُوا

كَاتِلُوا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ

﴿ انواع منکران غیب:﴾

﴿ توجیه گران مکاتب الحادی

﴿ منکران مقلد آباء

﴿ منکران دارای یقین

﴿ برخی مصادیق غیب:﴾

﴿ البعث و النشور

﴿ قیام القائم

﴿ الرجعه

﴿ الوعد و الوعيد ...

﴿ احتمالات در بالغیب:

﴿ «ب» ظرف است و غیب: خلوت

﴿ «ب» سبب است و غیب: قلب مومن

﴿ «ب» تعدیه است و غیب: خداوند و ...:

﴿ اشکال اول: تکراری شدن:

﴿ تفصیل بعد از اجمال

﴿ برخی مصادیق نه همه آن

◀ اشکال دوم: عدم ایمان بدون علم

◀ امکان غیب برای غیرخدا

◀ تصریح آیه بعد به علم متقین

◀ ذومراتب بودن غیب

◀ اشکال سوم: عدم امکان غایب به خداوند

◀ عدم ملازمه حاضر و غایب

◀ تعبیر خداوند به ظاهر

◀ یکی بودن حضور و غیاب خداوند

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

6 | -elmal' ←

yÁśÉodΠ → es Lǎ q d'r}d'loymn

śí Á Uymaleb

É - ÁÉd'pymstǎV

6 F Ū <

F e L ö' ←

yd'ly Γ ö' ←

Łt'br̄ α _ 6 | ũd'fm

ř | ě | - - Ő d'p | ũd'fm

ycd'g=|r*
ycd'brl' t'rk' p'x
ř-Åör c'=- p'ycd'g
ycd'æe|Zs|k'
ycd'uz=|L p'Öx

« خطایذیری مطالب عقلی محض:

« همه مقدمات استدلال: عقلی

« خطای حس مثل خطای عقل

« عامل تشخیص در حس: عقل

« عدم امکان تایید حس با حس

« انحصار درک حس در جزئیات

﴿ اشکال سوفسطائیان:

﴿ خطا بودن قوی ترین ادراکات:

﴿ ابطال دلیل توسط خودش

﴿ اعتراف به خطا علامت صواب

﴿ عدم اعتماد مطلق به علم

﴿ علم: یافته ذهن ما نه حقیقت موضوع:

﴿ تغییر محل نزاع

﴿ عمل روزمره بر خلاف نظر

﴿ شبهه: تغيير علم:﴾

﴿ عدم امکان انقسام علم

﴿ زمان و مکان ناپذيري علم

﴿ عدم جعل ذيل حرکت عمومي

﴿ امکان تعقل حوادث مختلف الزمان

● آیه شریفه 4

﴿ ایمان به وحی:

﴿ انواع تنزل:

﴿ تجافی

﴿ تجلی

﴿ انواع ایمان به وحی:

﴿ تفصیلی

﴿ اجمالی

«گستره ما انزل الیک»

رابطه ایمان به قرآن با سایر کتب:

یکسانی خط کلی معارف

قرآن: مصدق و مهیمن کتب

نگاه قرآن به انبیاء قبل

ریشه ضرورت ایمان به وحی

﴿ یوقنون:﴾

﴿ مفهوم یقین

﴿ معادباوری محصول یقین

﴿ انسانها و یقین به عقبی

﴿ حقیقت یقین

﴿ اثر یقین

﴿ راز انکار قیامت: شبہہ علمی، شہوت عملی

● آیه شریفه 5

﴿ مفلحون:﴾

﴿ مفهوم فلاح

﴿ علامت مفلحان:

﴿ اصلاحگری

﴿ امر و نهی

﴿ ایمان و حمایت از رسول

﴿ ایثار

﴿ سنگینی حسنات

● آیه شریفه 6

﴿ کفروا:﴾

﴿ مفهوم کفر

﴿ مصداق الذین کفروا

﴿ مراتب کفر:

﴿ اعتقادي

﴿ عملي

﴿ وجوه کفر

﴿ قَوِّ حِشِّي ثَغَ -

﴿ كِ صِي صَلِّتْ فَحِزِّ ي

﴿ فَحِ كِ سِنَّ فَحِزِّ ي

﴿ دَنَا صَلِّتْ فَحِزِّ ي

﴿ يَكُ سُّ صُ يَكْسِنَا ي فَحِزِّ ي

● آیه شریفه 7

﴿ ختم:﴾

﴿ مفهوم ختم

﴿ تعابیر ناظر به ختم

﴿ مراتب ختم

﴿ ریشه ختم

﴿ کِیۡدِیۡٓ بِہٖۡ کَیۡۤیۡٓ یٰۤیۡشِیۡۡکَٓٓ ۚ

اَکْشِیۡۡٓ اَکْشِیۡۡٓ ۚ یٰۤیۡشِیۡۡکَٓٓ ۚ

﴿ سَّیِّٓئَیۡۤیۡٓ یٰۤیۡلٰہِیۡۡ ۙ دِیۡلٰہِیۡۡ رَکَّیۡۤیۡۡ ۙ صَلٰٓیۡۤیۡۡکَٓٓ ۚ

اَکْشِیۡۡٓ سَّیۡٓٓ دِیۡٓٓ رَکَّیۡۤیۡۡ ۙ صَلٰٓیۡۤیۡۡکَٓٓ ۚ

﴿ یٰۤیۡشِیۡۡکَٓٓ ۙ اَکْشِیۡۡٓ دِیۡٓٓ کَیۡۤیۡٓ ۙ دِیۡٓٓ کَیۡۤیۡٓ ۚ

﴿ یٰۤیۡکَٓٓ ۙ یٰۤیۡشِیۡۡکَٓٓ ۙ صَلٰٓیۡۤیۡۡٓ نِیۡۤیۡۡٓ ۙ دِیۡٓٓ

قلب:

انواع قلب:

مادي

معنوي: در قرآن:

عقل و درک

روح و جان

مرکز

عواطف

﴿ لغات قلب در قرآن:

﴿ قلب سلیم

﴿ قلب منیب

﴿ قلب مریض

جمع بودن قلب و مفرد بودن سدمع:

﴿ اسم جمع

﴿ معنای مصدری

● آۃ شریفہ 7

﴿ من النسل: ﴾

﴿ ناس: انسان، انس، بشر

﴿ متعلِّق:

﴿ متقی

﴿ کافر

﴿ منافق

● آیه شریفه 8

« انسان در برابر دین:

« مسلمان

« کافر

« منافق:

« مفهوم نفاق

« اشتراک با کافر و مشرک

« مختصات منافق

« بدتر بودن منافق از کافر

« افشای نفاق توسط خداوند

« مشک بودن نفاق

« صفات مذکور در آیات

● آیه شریفه و

﴿ یخادعون:﴾

- ﴿ مفهوم خدعه: طرفینی یا یکطرفه
- ﴿ مخاطب خدعه: خدا، رسول و مومنین، منافق
- ﴿ حیثه خدعه
- ﴿ اهمیت خدعه با مومن
- ﴿ تاثیر خدعه
- ﴿ ریشه خدعه: خودگرایی، خودفراموشی
- ﴿ راه دفع ریشه خدعه: پیروزی، اسارت، شهادت عقل

● مذی ہے یٰ س 54

ع ۛ رگ صلی گکی ی لے۔

﴿ مئی ہے مذ پک یٰ ذ۔

﴿ ک ک ی پک یے گسگ گن

﴿ ک ک ی پک پذ یذ ج لک یذ ج ہے ڈ ۛ رگ ۛ

﴿ کویئع ۛ صپئع یکی یس لے گ گن

﴿ مئی صلی گکی ی لے۔

﴿ شیپک ۛ

﴿ یصلہ د ۛ

﴿ تزايد الهي نسبت به انسان:

﴿ خير

﴿ شر

﴿ برخورد خداوند با بیمار دلي:

﴿ دستور تقوا براي پيشگيري

﴿ تنبه نسبت به بيماري و علائم آن

﴿ نشان دادن راه بازگشت

﴿ تهديد به افشاء اسرار

﴿ تهديد به تبعيد و قتل

﴿ رها سازي و واگذاري به خود

- ﹀ خاصیت مرض قلب: جذب مرض جدید
- ﹀ استناد افزایش مرض به خداوند: مالکیت مطلق
- ﹀ وضعیت مرض در قلب منافق: استقرار
- ﹀ ریشه و ابزار فرد مریض القلب: کذب
- ﹀ عاقبت دارندگان مرض قلبی: عذاب الیم

● آیات شریفه 11-12

﴿ مفسدین مصلح نما: ﴾

﴿ مفهوم افساد

﴿ حالات منافقان:

﴿ در برخورد با خود

﴿ در برخورد با

مومنان

﴿ در برخورد با کافران

﴿ ريشه ادعاي اصلاح:

﴿ فقدان عقل نظري

﴿ فقدان عقل عملي

﴿ حقيقت عمل منافق:

﴿ كذب خبري نه مخبري

﴿ كذب خبري و مخبري

﴿ نتیجه عمل منافق: تشدید حماقت

﴿ تکمله:

﴿ عبارت قیل: اطلاق دعوت منافق

﴿ الا: دلالت همزمان بر تنبیه و حصر

﴿ هم المفسدون: تاکید و استمرار

● مذمتی ہے یہی 57

﴿ یہ صلیبیں یہی ہے صلیبِ عیسیٰ -

﴿ کی صلیب ہے صلیبِ عیسیٰ

﴿ یہی ہے صلیبِ عیسیٰ مذکورہ

﴿ صلیبِ عیسیٰ - صلیبِ عیسیٰ

﴿ نہیں یہی ہے صلیبِ عیسیٰ

﴿ یہی ہے صلیبِ عیسیٰ

● آیات شریفه 14-15

« مفهوم شناسی: شیطان، استهزاء، یعمهون

« انواع منافقان در این باب:

« از ابتدا کافر متظاهر

« ابتدا مومن و سپس کافر متظاهر

« تعبیر ناظر به تمایل منافق به کافر:

« لقوا، خلوا

« امّا، انا معکم

« شیاطینهم

« انا نحن مستهزون

﴿ متعلّق استهزاء ﴾

﴿ تفاوت استهزاء الہی با استهزاء منافقان ﴾

﴿ کیفر مستهزئان منافق: ﴾

﴿ اللہ یستہزیئ بہم ﴾

﴿ یمدہم ﴾

﴿ یعمہون ﴾

﴿ شیاطینہم ﴾

● آیه شریفه 16

- « زندگی انسان در دنیا: عرصه تجارت
- « ارکان تجارت: خریدار، فروشنده و ...
- « انواع تجارت: رابح و بایر
- « رابطه تجارت الهی و بشری: اشتراک و افتراق
- « اثر تجارت بایر: ما کانوا مهتدین

● آیات شریفه 17- 18

◀ مفهوم شناسی

◀ تمثیلات قرآن:

◀ انواع تمثیل درباره منافقان

◀ خاصیت تمثیل

◀ انواع تلقی از تمثیل:

◀ عدم جواز طرد

◀ ریشه درخواست طرد

﴿ يَذَّسِرْتَنِي يَصْلَعُ نَاسٌ يَلْمِزُونَكَ بِمَا لَا يَصْلَحُكَ وَيَخْلَقُونَ مَا لَا يُغْنِي عَنْكَ كَثْرَتُهُمْ وَلَهُمُ الْاِلهُ الْعَلِيُّ ۗ﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

﴿ اے اللہ! ان لوگوں کو جو تم کو لہو لہو کرتے ہیں اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا اور جو تم کو ایسا ہی کرتے ہیں جو تم کو فائدہ نہیں پہنچاتا۔﴾

● فہمذ شد ہے یستی + 15 64

﴿ ک صی صلتہ گہے ی نیے ﴾

﴿ بی یڈ کپیئع سڈک۔ ﴾

﴿ ب س ص س شہی یڈ ﴾

﴿ ص تے گ لک کپیئع ع ﴾

﴿ ب س ص س شہ تے گ لک س ﴾

﴿ ذ بننی ریڈی پ صنگ صلے یڈ ہے ﴾

﴿ ب س ص س شہی یڈ کپیئع یئی ب ص ی ﴾

● آیه شریفه 21

﹀ مفهوم شناسي

﹀ نداهاي الهي:

﹀ اهميت

﹀ انواع:

﹀ باواسطه يا بي واسطه

﹀ تکويني يا تشريعي

﹀ مراتب

◀ عبادت:

◀ انواع امر به عبادت:

◀ اول فرع سپس اصل

◀ اول اصل سپس فرع

◀ گستره و مصادیق عبادت

◀ ارکان عبادت

◀ دلیل تشریح عبادت

◀ شروط عبادت:

◀ صحت

◀ قبول

◀ کمال

◀ استدلال بر ضرورت عبادت:

◀ از مبدا فاعلي

◀ از مبدا غايي

◀ از مبدا فاعلي و غايي

◀ نتیجه عبادت

﴿ آیات الهی در عالم:

﴿ آفاقی

﴿ انفسی

﴿ تمسک به نیاکان:

﴿ مخلوق و معبود دانستن

﴿ پیروی از سنن غلط

﴿ لعلکم تتقون: ﴾

﴿ فراگیری تقوی

﴿ آلی بودن تقوی

﴿ نگاه واقعی به تقوی:

﴿ عبادت غیر منتهی به تقوی

﴿ تدقیق در معنای لعلّ

﴿ ابهام در عاقبت کار

● آیه شریفه 22

◀ مفهوم شناسی:

- ◀ جَعَلَ: قرار دادن شی در حالت خاص
- ◀ ارض: مقابل سماء
- ◀ سماء: فضایی بالای زمین
- ◀ فراش: بستر استراحت گرم نرم معتدل
- ◀ ثمرات: هر چیز حاصل از چیز دیگر
- ◀ انداد: جمع ندّ

◀ ترتیب مطالب دو آیه:

◀ ایجاب: اعبدو الله

◀ سلب: فلا تجعلوا لله اندادا

◀ درجات نعمت های الهی:

◀ توده مردم مخاطبند

◀ مومنان مخاطبند

◀ ریشه جمع بودن انداد:

◀ خطاب به توده مشرکان

◀ نیازهای متنوع بشر

﴿ انتم تعلمون:﴾

﴿ حال براي «فلا تجعلوا»﴾

﴿ انواع علم:﴾

﴿ فطري﴾

﴿ اکتسابي﴾

● آیه شریفه 23

﴿ ریب:﴾

﴿ مفهوم شناسی﴾

﴿ انواع شک و ریب:﴾

﴿ قابل درمان﴾

﴿ غیر قابل درمان﴾

﴿ نفي ریب در قرآن﴾

﴿ جمع نفي ریب و نفي مشرکان:﴾

﴿ «لا» نهي است﴾

﴿ «لا» نفي است﴾

«مرجه ضمیر «مثله»:

«عبدنا:

«وجه معجزه امی بودن حضرت نیست
«مرجع ضمیر در سایر موارد قرآن است

«مما نزلنا:

«نوع تحدی در مکه
«نوع اشکالات مشرکین
«معنی شهادتکم
«عدم موضوعیت امی بودن
««عبدنا» و «مما نزلنا»

﴿ کلیات تحدي:﴾

﴿ واکنش مردم به دعوت انبیا:﴾

﴿ تلاش برای ابطال دعوي﴾

﴿ عدم پذیرش تا رویت معجزه﴾

﴿ رابطه اعجاز و دعوي نبوت:﴾

﴿ از جانب رسول و نبي﴾

﴿ از جانب مشرکین﴾

﴿ تفاوت معجزه با وقایع عادی:

﴿ علنی یا مکشوف بودن علل

﴿ تدریجی یا آنی بودن اثر علل

﴿ نوع تاثیر علل

﴿ تقدم و تاخر علل

﴿ دلیل سختی پذیرش اعجاز: انحصار ابزار

معرفت به محسوسات

« انواع اعجاز :

« اقتراحي

« مهر و قهر الهي

« برهان نبوت

« تاثیر نفوس انبيا در تحقق اعجاز

﴿ مُثَبِّتَاتِ اعْجَازِ:﴾

﴿ دعوی نبوت

﴿ دعوت به توحید:

﴿ برای غیرمعتقد به مبدا

﴿ برای معتقد به مبدا

﴿ مدعیان پاسخگویی به تحدی:

﴿ همراه با دعوی نبوت

﴿ بدون دعوی نبوت

﴿ کارکرد تحدی: تقوای علمی

﴿ اعجاز حضرت(ص):﴾

﴿ معجزات حضرت(ص):﴾

﴿ تلقي ناصح

﴿ تلقي صحيح

﴿ تفاوت اعجاز حضرت(ص):

﴿ سایر انبیا: قائم به خودشان

﴿ اعجاز حضرت(ص):

﴿ گویا

﴿ جاودانی

﴿ جهانی

﴿ روحانی

◀ انواع تحدی:

◀ کل قرآن: اسراء 88

◀ ده سورہ: ہود 13

◀ یک سورہ: یونس 38

◀ حدیث: طور 34

◀ کتاب: قصص 49

﴿ وجوه اعجاز: ﴾

﴿ آورنده

﴿ اخبار غیبی: گذشته، آینده، علمی

﴿ مصونیت از اختلاف

﴿ بلاغت

﴿ عمومیت تحدی

﴿ سهل و امتناع علمی

« متعلق اعجاز: »

- « سوره هاي حاوي تحدي »
- « كل قرآن حتي قصار السور »

« مفهوم عجز در تحدي: »

- « مثل دارد نمي توانند بياورند »
- « اصلا مثل ندارد که بياورند »

◀ ماهیت عبارات تحدي: فاتوا

◀ نمونه هاي پاسخ به تحدي قرآن

◀ قرآن از منظر ديگران

● آیه شریفه 24

«ان» به جای «ان»: <

< صحبت مطابق گمان معاندان

< تاکید بر تهّم و تحکم

< فاتقوا: پروای خائفانه اولی از بی پروایی

﴿ النار: ﴾

﴿ دليل وجود «ال» ﴾

﴿ تفاوت نار: ﴾

﴿ ملكي: محتاج فاعل و قابل

﴿ ملكوتي: محتاج فاعل صرف

﴿ وقود:﴾

﴿ مفهوم:﴾

﴿ آتش زنه

﴿ ماده سوختنی

﴿ آتش گیره

◀ نقش انسان:

◀ برافروختن آتش

◀ هیزم آتش شدن

◀ سوختن همه جانبه:

◀ جسمی

◀ روحی:

◀ منشا: روحی

◀ غیرقابل تحمل

﴿ تقدیم ناس بر حجاره:

﴿ دلیل:

﴿ شگرد معبود انسانی

﴿ جهالت عابد انسانی

﴿ مویدات:

﴿ انبیاء: 98

﴿ انبیاء: 67

﴿ حجاره:﴾

﴿ احتمالات:﴾

- ﴿ سنگ سیاه کبریت
- ﴿ طلا و جواهر زراندوزان
- ﴿ اشاره به شدت آتش
- ﴿ زبانه آتش از درون سنگ
- ﴿ بت ها که اغلب از سنگند

﴿ ظرافت جمع ناس و حجاره

﴿ اَعَدَّتْ: ﴿

﴿ شباهت بهشت و جهنم

﴿ دلالت فعل ماضی

﴿ مضمولان عذاب:

﴿ کفار

﴿ منافقان

﴿ مومنان فاسق

● آیه شریفه 25

﴿ بَشِّرْ: ﴿

- ﴿ مفهوم بشارت: خبر موثر در بَشْرَه
- ﴿ مخاطب: اصلي و فرعي
- ﴿ انواع تبشیر و انذار در قرآن
- ﴿ ضرورت تبشیر و انذار
- ﴿ اهمیت تبشیر و انذار

﴿ امنوا و عملوا... ﴾

﴿ ایمان: ریشه، عمل صالح: محصول

﴿ ایمان عامل جامعیت عمل صالح

﴿ ایمان شرط قبول عمل صالح

﴿ لهم: «ل»: اختصاص، ارتباط، منفعت، مالکیت

﴿ جنّات:﴾

﴿ مفهوم شناسی

﴿ وجود فعلی بهشت

﴿ احتجاب بهشت

﴿ تجرّی: اسناد جریان به انهار: مجاز

﴿ تحتها: چرایی عدم ذکر اشجار؟

﴿ انهار:

﴿ مفهوم نهر

﴿ مصداق انهار

﴿ نحوه جریان انهار

﴿ كِي كِي رَضًا ۝

﴿ رَضًا ۝ رِي لِي هَيْ نَد

كَا كَا لِي هَيْ ج

﴿ هَيْ لِي نَد يِي ۝ دَلِي ۝ صِلِي هَيْ نَد

كَا كَا لِي هَيْ نَد

﴿ أتوا:﴾

﴿ استعمال: لازم، متعدي

﴿ فاعل: نوجوانان بهشتي

﴿ متشابهها:﴾

﴿ شباهت به میوه های دنیا

﴿ یکسانی میوه های بهشتي

◀ ازواج مطهّره:

◀ مفهوم زوج

◀ حیظه تطهیر

◀ مصداق ازواج بهشتی

◀ خالدون:

◀ ضرورت خلود و تصریح به آن

◀ چرایی خلود در جنّت

◀ نعمت های بهشتی:

◀ انواع: مادی و معنوی

◀ مراتب وجودی نعمت ها

◀ مراتب پاداش مومنان

◀ اقسام بهشت

◀ مصادیق مذکور در آیه

● آیه شریفه 26

﴿ یستحیی:﴾

﴿ مفهوم شناسی: مقابل وقاحت

﴿ انواع حیا:

﴿ مثبت

﴿ منفي

﴿ ریشه حیا:

﴿ رسوم و آداب

﴿ حقایق تکوینی

﴿ کِلًّا و- ﴾

﴿ کِی عِی صَکَّ یَئِی نِی - دِ مَکِّ یَئِی مِئِی

﴿ نِی صَکَّ یَئِی نِی دِ یَئِی مِئِی

﴿ بِ یَئِی

﴿ کِ یَئِی

﴿ اِئِی جِ مِئِی نِی صَکَّ یَئِی مِئِی صَکَّ یَئِی

﴿ یَئِی مِئِی صَکَّ یَئِی مِئِی

﴿ مِئِی صَکَّ یَئِی مِئِی یَئِی مِئِی

﴿ کِ یَئِی مِئِی صَکَّ یَئِی مِئِی

﴿ کِ یَئِی مِئِی صَکَّ یَئِی مِئِی

﴿ واکنش مخاطبان به امثال:

﴿ مومنان: عالمانه

﴿ کفار: جاهلانه

﴿ فایده استفاده از مثل:

﴿ تاسیسی

﴿ تاییدی

﴿ وجه تفاوت تمثیل و تشبیه:

﴿ تمثیل

﴿ تشبیه

﴿ یضل... یهدی... ﴾

﴿ گوینده کلام: ﴾

﴿ کفار

﴿ خداوند

﴿ انواع اضلال و هدایت:

﴿ ابتدایی

﴿ ثانوی

◀ عوامل اضلال: شیطان و انسان

◀ آیات اضلال و هدایت ثانوی:

◀ مطلق

◀ مقید

◀ حقیقت اضلال: تعلیق حکم بر وصف

◀ اضلال ثانوی: علامت اختیار

◀ ریشه تقدیم اضلال بر هدایت

﴿ كثيرا: نفسي نه نسبي

﴿ مومنان: كثير نفسي نه نسبي

﴿ كافران: كثير نفسي و نسبي

﴿ الفاسقين:

﴿ مفهوم فسق

﴿ انواع فسق:

﴿ كلي

﴿ جزئي

● آیه شریفه 27

﴿ ینقضون:﴾

﴿ مفهوم: فسخ امر محکم

﴿ انواع نقض عهد:

﴿ گسستن خود عهد

﴿ قطع رابطه خود با عهد

﴿ اثر نقض عهد:

﴿ انحراف قاطع و سایرین

﴿ انحراف خود قاطع

﴿ نقض عهد مطلوب

﴿ نقض ناظر به قرآن:

﴿ تعهد به قرآن: قابل نقض

﴿ خود قرآن: غیر قابل نقض:

﴿ دلیل عقلي

﴿ دلیل نقلی

﴿ عهد الله:﴾

﴿ مفهوم

﴿ انواع عهد:

﴿ مردم با یکدیگر

﴿ خدا با انبیاء و اولیاء

﴿ عظمت عهد الهی:

﴿ وفای خداوند به عهد

﴿ تکلیف بندگان به وفا

﴿ کیفیت عهد عبد و مولی: ﴾

﴿ عهد عالم ذر از ذرات آدم (علیه السلام) ﴾

﴿ عهد با عقل و فطرت ﴾

﴿ عهد با وحی، عقل و کتب آسمانی ﴾

﴿ عهد با وحی خاص ﴾

﴿ مخاطب عهد الله: ﴾

﴿ انبياء (عليهم السلام) ﴾

﴿ اقشار خاص ﴾

﴿ عامه مردم ﴾

﴿ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ صِلِدِيَّةٌ صَنْدٌ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ كِ نَوَيْكَ سِنَّةٌ جِ لِمَقْصِيٍّ ﴾

﴿ یقطعون:﴾

﴿ مفهوم: مثبت و منفي

﴿ متعلق قطع:

﴿ پدر، مادر، برادران و خویشان

﴿ برادران ديني

﴿ امت اسلامي

﴿ امام مسلمين

« ما امر الله ... »

« مگر کفار وصل بودند؟ اصل عمومیت فیض الهی

« مصداق بارز ما امر الله: صلّه رحم(برخی: انحصار)

« مصداق اکمل ما امر الله: ولایت امیرالمومنین(ع)

﴿ یفسدون:﴾

- ﴿ مفهوم شناسی: مقابل اصلاح
- ﴿ مصادیق فساد و افساد در قرآن
- ﴿ درکات افساد:
- ﴿ نقض
- ﴿ قطع
- ﴿ افساد

﴿ الخاسرون:﴾

﴿ مفهوم شناسی: مقابل ربح

﴿ حقیقت خسران: زوال سرمایه معنوی

﴿ استعمال اسم فاعل: مضارع بودن افعال

﴿ دلالت خسران: اضلال کیفی

● ذسی ہے یستی 28

﴿ پ س م -

﴿ پگی شد-

کش صلہ س ج

کش لائین

﴿ اندیے جب صدیہ

﴿ ب شد شد چکپ دشش رض

﴿ ذ ب شد کی صلہ صلش یے دی پ پے

﴿ ذ ب شدش یے کی یگ صلہ رض پ د ی

« مخاطب تکفرون:

« منکر خالقیت: برهان و استدلال

« منکر ربوبیت: جدال احسن

« مومنین داراي كفر عملي: موعظه حسنه

◀ اموات:

◀ مصداق اموات: نطفه، خاک

◀ اشاره به سابقه انسان: معدوم، غیرمذکور

◀ طُرُق تنبه دهی: آفاقی، انفسی، ترکیبی

◀ مراحل تطور انسان:

◀ سابقه مرگ

◀ احیاء انسان توسط خداوند

◀ اماتة انسان توسط خداوند

◀ احیاء مجدد انسان توسط خداوند

◀ بازگشت نهایی به سوی خداوند

﴿ فاحیایکم:﴾

﴿ مصداق: اولین حیات بعد عدم

﴿ مصادیق احیاء الهی:

﴿ از شرک به وحدت

﴿ از جهل به علم

﴿ از خذلان به اتحاد

﴿ از کُفر به قلب

﴿ از خدا به خدا

﴿ از ظاهر به باطن

﴿ از شهوات خود به حق

﴿ ترجمون:﴾

﴿ اصل رجوع: عام

﴿ حقیقت رجوع: جسم و روح به امر خدا

﴿ محل رجوع:

﴿ جلال خداوند

﴿ جمال خداوند

﴿ اوج جمال خداوند

● فسی ہئے یسی 29

﴿ یڈ گتگت۔﴾

﴿ ٹی س س رپگتگت۔﴾

﴿ نعیپی ب دی

کس لمپے ی فیے ڈچ

﴿ فک س س فیے ڈچ

﴿ ک پی س سش یے ی سی۔﴾

﴿ ٪ ی لے عتگت۔ کیش

﴿ ٪ ی لے عتگت۔ بے گت

◀ ابعاد تسخیر:

◀ عام:

◀ کل

◀ بعض

◀ خاص

◀ انواع تسخیر:

◀ یکطرفه: انسان نسبت به سایر موجودات

◀ دوطرفه: انسان نسبت به سایر انسانها

﴿ مقایسه انسان و مسخراتش: ﴾

﴿ مادی: برای مادیون

﴿ معنوی: برای الهیون

﴿ بهره انسان از مسخرات: ﴾

﴿ گیاهی

﴿ حیوانی

﴿ انسانی: ﴾

﴿ علمی: معرفت مادی و معنوی

﴿ عملی: اقدام و ایثار و جهاد

﴿ تفاوت تسخیر با تفویض

﴿ استوي:﴾

﴿ مفهوم: جمع توسط و اعتدال

﴿ برخی مصادیق:

﴿ استقرار کشتی نوح(ع)

﴿ سواری انسان بر مرکب

﴿ استیلاي خدا بر عرش

﴿ سماء:﴾

﴿ مفهوم: بالاي سر

﴿ مصاديق قرآني:

﴿ مجاور زمين

﴿ منطقه اعلي و ابعده

﴿ جو اطراف زمين

﴿ کُرات بالا

◁ سبع سموات:

◁ سیّارات سبع

◁ طبقات متراکم هوا

◁ دلالت هفت بر کثرت

◁ صدق واقعی عدد هفت

● فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ 30

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ -

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ -

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ *

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ -

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ -

﴿ فَتَىٰ هُنَّ يَدْعُنَّ نَفْسًا مِّنْ فَتَىٰ *

قال:

ناصحیح: تلفظ به الفاظ

صحیح: اشهاد حضوری

ریک:

خلقت از ربوبیت نشأت گرفته

ک: حضرت(ص) اشرف خلفای الهی

اگتی وٹتی۔

کش بگس گ سے ۔ کہ ینا نین نیا ت *

﹀ صلہ بی شیک سی۔ ییگ نہ صلہ ییش ذ پک

﹀ ک سی صلگی۔

کش س لا

﹀ ک تک ای

ک پک سی صلت

﴿ رابطہ ابلیس و ملک: ﴾

﴿ اعلام جعل خلیفہ بہ ملائک ﴾

﴿ عرض اسماء بہ ملائک ﴾

﴿ انبیاء اسماء توسط آدم(ع) بہ ملائک ﴾

﴿ امر بہ سجدہ بہ ملائک و ابلیس ﴾

﴿ ملائک مخاطب آیه:﴾

﴿ ملائک ساکن در زمین

﴿ همه ملائک:﴾

﴿ در مورد سجده: صحیح

﴿ در سایر موارد:﴾

ناصحیح

﴿ اطلاق متقابل جن و ملک:﴾

﴿ اطلاق ملک بر ابلیس

﴿ اطلاق جن بر ملک

« خلیفه:»

« مفهوم شناسی: جانشین سابق

« استخلاف از حاضر محض:

« تفویض مطلق نیست

« اطلاق ربوبیت، فقر ذاتی انسان

« تفکیک نقش ذاتی و عرضی

﴿ تفاوت خلافت با:﴾

﴿ امامت

﴿ رسالت

﴿ عرض امانت

﴿ انواع خلافت:﴾

﴿ خلافت تاريخي

﴿ خلافت رتبي

﴿ خلافت بي واسطه

﴿ خلافت باواسطه

﴿ خلافت الهي

﴿ خلافت شيطاني

◀ مراتب خلافت:

◀ حال

◀ ملکہ

◀ تقويم ماهوي

◀ تقويم وجودي

◀ مصداق خلیفه:

◀ آدم (ع): ناصحیح

◀ نقد:

- ◀ جملیه اسمیه و اسم فاعل: استمرار
- ◀ عدم فعلیت ما فی الارض و سطح یک در
- ◀ عدم تصاص آگاهی از سما به آدم (ع)
- ◀ مقایسه و ع باوند در بیان ملائک
- ◀ خطابات عام قرآن کریم به خلفاء الهی

- ﴿ انسانهای کامل: ناصحیح
- ﴿ همه مومنین و ارسته: ناصحیح
- ﴿ مطلق انسانها به صورت بالفعل: ناصحیح
- ﴿ همه انسانها در عین تشکیک: صحیح
- ﴿ فاعلی ايجاد و بلد تمامه
- ﴿ فاعلی خلافت و خلیفه
- ﴿ فاعلی بالقره و بالفعل

﴿ مصداق مُسْتَخْلَفٍ عَنْهُ:﴾

- ﴿ اجنّه فاسد منقرض شده
- ﴿ همه موجودات عالم
- ﴿ انسانهای پیشین (نسناس)
- ﴿ فرشتگان مستقر در زمین
- ﴿ خداوند متعال

﴿ حوزہ خلافت: کل مُلک و ملکوت:﴾

- ﴿ ان الي ربك المنتهي
- ﴿ عمومیت حوزہ تعلیم
- ﴿ عدم اہتمام ملائک بہ زمین
- ﴿ اطلاق ناظر بہ مستخلف عنہ
- ﴿ في الارض: قيد جعل نہ خلافت
- ﴿ عدم سجدہ مَلک بر زمینی صرف

﴿ شئون خلیفه الله: ﴾

﴿ احاطه به جزئیات و تبدیل قوه به فعل ﴾

﴿ هدایت تکوینی همه هستی امکانی ﴾

﴿ هدایت تشریحی همه انسان ها ﴾

﴿ تکمله:﴾

﴿ راز نصب جانشین:﴾

﴿ ضعف مستخلف عنه: ناصحیح

﴿ ضعف خلیفه: صحیح

﴿ مرز خلیفه الہی و اومانیسیم

﴿ أَتَجْعَلُ:

﴿ اصل سوال:

﴿ ممنوع:

﴿ از مبدا فاعلی و غایی خداوند

﴿ اعتراض به فعل خداوند حکیم

﴿ مشروع: استفهام

﴿ مدلول سوال: انسان: شهوت، غضب، عقل

﴿ حقیقت سوال:

﴿ ترک اولی غیرنافی عصمت: ناصحیح

﴿ ملائک مراتب پایینتر: ناصحیح

﴿ استفعام استعلامی: صحیح

- ◀ وجود روایات غیر قطعی غیر مثبت اعتقادات
- ◀ صعوبت اثبات تواتر روایات دال بر اعتراض ملائک
- ◀ عدم تشریح و نظام ثواب و عقاب در عالم ملائک
- ◀ همراهی تقدیس و تسبیح دال بر فقدان اعتراض
- ◀ اقرار به علم و حکمت الهی در بیان ملائک
- ◀ سجده ملائک در سایر آیات دال بر خلقت
- ◀ عدم استنکاف ملائک از عبودیت خالصانه
- ◀ عبادت دائمی بدون خستگی ملائک
- ◀ امتثال مطلق اوامر الهی توسط ملائک
- ◀ عدم شروع به قول ملائک بدون اذن الهی
- ◀ سبقت نجستن در قول بر خداوند متعال
- ◀ فقدان ادعای خلافت در مقابله با انسان

◀ منشا ایجاد سوال:

- ◀ اعلام خداوند به ملائک
- ◀ سابقه انسانهای پیشین در زمین
- ◀ خاصیت قوای موجود در انسان
- ◀ خاصیت تعارض زایی زمین

نسیح بحمدک:

 مفهوم شناسی نسیح

 احتمالات در «ب»:

 تعدیه

 استعانت

 معیت

 الصاق

نقدس لک:

 مفهوم شناسی

 تفاوت با تسبیح

 مصداق مقدس:

 عالم و موجودات آن

 خود فرشتگان

 افعال فرشتگان

 ذات باری تعالی

« اني اعلم:»

« دليل اجمال:»

- « عدم تفصيل خواهي بنده از خالق
- « اشاره به حكمت امر در آيات بعد

« مصداق مجهول:»

- « كبر و عجب ابليس
- « مقام صالحان از نسل آدم

﴿ تکمله:﴾

﴿ یادآوری در قرآن

﴿ درس گفتگوی خدا و ملائک:

﴿ عدم مانعیت بزرگی در اطلاع دهی

﴿ عدم فدای خیر کثیر به پای شر قلیل

﴿ عدم اکراه خداوند از سوال از اسرار خلقت

﴿ اخفاء امر بر انسان اولی نسبت به ملائک

﴿ خضوع اولیه ملائک و اخذ پاسخ تفصیلی

﴿ دلداري رسول اعظم با بیان سوال ملائک

﴿ خودداري از ایجاد هیبت بی جا و بی دلیل

﴿ تقابل افساد و سفک با تسبیح و تقدیس

﴿ عصیان ملائک:﴾

﴿ مفهوم عصمت

﴿ شواہد اختیار

﴿ نظرات:

﴿ عدم عصیان مطلق

﴿ امکان عصیان:

﴿ ترک اولی

﴿ ملائک زمینی

﴿ مراتب ملائک

● آیه شریفه 31

﴿ عِلْمٌ ﴾

- ﴿ مفهوم شناسي: انتقال قطعي حقيقت علم
- ﴿ انواع تعليم: بي واسطه، باواسطه
- ﴿ كيفيت تعليم: دفعي يا تدريجي؟
- ﴿ اثر تعليم: تحقق خلافت
- ﴿ متعلق تعليم: حقايق وراي لفظ

﴿ الاسماء:﴾

﴿ مفهوم شناسی: از سمه: نشانه

﴿ حقیقت اسماء: حقایق عینی

﴿ حیظه اسماء: مطلق

﴿ اثر اسماء: تسکین فراق

◀ ویژگی اسماء:

- ◀ غیبی نه شهودی
- ◀ ارتباط با مفاتح و خزائن
- ◀ حقیقی نه لفظی
- ◀ همزمانی برکت و تسبیح
- ◀ اختصاص حقیقت آن به خواص

﴿ عرضہم:

﴿ ہم: اشارہ بہ حقایق ذی شعور

﴿ انواع عرضہ: مادی و معنوی

﴿ مادی

﴿ معنوی: حجاب:

﴿ مانعیت حجاب

﴿ انواع مانع

﴿ حجاب محصول ضعف

﴿ ویژگی خاص اسما الہی

﴿ چرایی عرضہ حقایق بر ملائک

﴿ چگونگی عرضه:﴾

- ﴿ عرضه تفصیلی با حفظ کثرت
- ﴿ عرضه اجمالی بدون کثرت تفصیلی
- ﴿ انسان کامل جامع عالم کبیر

﴿ حقیقت عرضه:﴾

- ﴿ تمثیل: خلاف اصل است
- ﴿ حقیقت: اصل بر این است

﴿ الملائكة: قیاس با انسان:﴾

﴿ عجز از انبیا چه رسد به علم﴾

﴿ عجز از اسما چه رسد به خود اسما﴾

﴿ عدم امکان مظهریت عاجز از انبیا﴾

﴿ عدم مظهریت مانع خلافت﴾

« ان كنتم صادقین:

« ماهیت ادعا:

« عدم مصلحت جعل خلافت انسان

« اولی بودن خودشان برای خلافت

« همراهی تسبیحشان با حمد کامل

« امکان صدق و کذب: راه ندارد

● آیه شریفہ 32

﴿ سبحانک:﴾

﴿ مفهوم شناسی: جری و اشتغال(مصدر مضاف)

﴿ متعلق تنزیہ:﴾

﴿ عدم اعطاء خلافت بہ مستحق

﴿ عالم شدن ملائک بدون تعلیم الہی

﴿ کار بدون حکمت(خلافت انسان)

❖ تفسیر سورہ مبارکہ بقرہ

﴿ عِدَّةٌ مِّنْ شَيْءٍ مَّكْرُومٍ ﴾

﴿ فَمِنْ ذَلِكُمْ

مَنْعُكُمْ فِي

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ مَعَاذِ اللَّهِ

﴿ ذِينَ شَاءَ - يَدِينُ شَيْءٍ مَّكْرُومٍ ﴾

﴿ لا علم لنا:﴾

﴿ اقرار به جهل: رسوخ در علم

﴿ افزایش علم ملائک:﴾

﴿ ممکن نیست

﴿ ممکن هست

● آیه شریفه 33

﴿ انبئهم:

- ﴿ چرایی امر به انبأ به جای تعلیم
- ﴿ تفاوت امر حضرت به انبأ با ملائک
- ﴿ اهداف انبأ: سلبی، ایجابی
- ﴿ مصونیت انبأ حضرت از خطا
- ﴿ اثر انبأ: افضلیت انسان کامل بر ملائک

﴿ اعلم ما... ﴾

﴿ مصداق: ﴾

﴿ ما تبدون: ناظر به "اتجعل فیها" ﴾

﴿ ما تکتمون: ﴾

﴿ اعتقاد ملائک به اولویتشان ﴾

﴿ استکبار ابلیس از سجده ﴾

﴿ تعجب ملائک از خلافت انسان ﴾

❖ تفاوت کتمان ملائک با ابلیس:

❖ متعلّق کتمان

❖ ریشه کتمان

❖ رفع یا بقای مکتوم

❖ هشدار: مراقبت بر خواطر

❖ احاطه علم الهی

❖ وعده اعلان و ابراز

❖ عمومیت رسوایی

● آیه شریفه 34

﴿ تناسب:﴾

﴿ در ادامه سه آیه قبل

﴿ مراتب تبیین:

﴿ اصل جریان بدون ترتیب

﴿ سجده پس از خلق و نفخ

﴿ سجده پس از خلق و نفخ و تعلیم

﴿ نَبِيٍّ مِّنْ دُونِهِ ﴾

﴿ بَلَّغْتَهُمْ آيَاتِي لَعَلَّ يَتَّقُونَ ﴾

﴿ بَلَّغْتَهُمْ آيَاتِي لَعَلَّ يَتَّقُونَ ﴾

﴿ بَلَّغْتَهُمْ آيَاتِي لَعَلَّ يَتَّقُونَ ﴾

﴿ بَلَّغْتَهُمْ آيَاتِي لَعَلَّ يَتَّقُونَ ﴾

﴿ بَلَّغْتَهُمْ آيَاتِي لَعَلَّ يَتَّقُونَ ﴾

﴿ آیات دال بر سجده ملائک: ﴾

﴿ دستور به اصل سجده

﴿ دستور به اصل و کیفیت سجده

﴿ حقیقت سجده: ﴾

﴿ از باب توبیخ ملائک

﴿ از باب تکریم حضرت

﴿ مسجود: ﴾

﴿ حضرت آدم علیه السلام

﴿ مقام انسانیت:

﴿ عدم اختصاص خلافت به حضرت

﴿ مسجود شدن همه انسانها در آیات

﴿ کینه شیطان نسبت به کل انسانها

﴿ کیفیت امر:

﴿ حقیقت نیست چون:

﴿ قطعیت تحقق تکوین

﴿ فقدان بستر تشریح

﴿ تمثیل با کیفیت خاص

﴿ نِبِّتْ ذُو -

﴿ ذُو نِبِّتْ سِ نَسْبِ يَسْ دِي نِبِّتِي ذِي تِ
 كَسْ كَاتِ ءَ نِبِّتْ سِ لَمِي نِي ذِي تِ يَكِ
 ﴿ نِكِ يَسْبِ يَسْ كَاتِ يَصْبِ دِي نِبِّتْ نِبِّتْ سِ
 ﴿ يِنِ ذِي نِ دِي لَمِي نِبِّتْ سِ صِلِ وَ ذِي

﴿ اِنِّي ج-

﴿ كِبِ نِبِّتْ نِبِّتْ سِ يَسْ مِي لَمِي كِ يِنِ ذِي نِبِّتْ
 ﴿ كِبِ نِبِّتْ نِبِّتْ نِبِّتْ سِ يَسْ مِي لَمِي يَصْبِ يَسْبِ نِبِّتْ
 ﴿ عِ نِبِّتْ نِبِّتْ سِ نِبِّتْ نِبِّتْ يَسْ يِنِ لَمِي نِبِّتْ سِ
 ﴿ يَسْ مِي يَسْبِ نِبِّتْ سِ يِنِ نِبِّتْ يَسْبِ يَسْبِ نِبِّتْ سِ

﴿ الا ابلیس: استثناء:﴾

﴿ متصل: ابلیس جزء ملائک

﴿ منفصل:﴾

1. کان من الجن:

﴿ اشکال: صار من الجن

﴿ پاسخ: فما تهاي دو جنس

2. عدم تسري احكام جن به ملك و وجود ذريه جن:

 اشكال: اثبات ذريه با خبر واحد

 پاسخ: اثبات ذريه با آيه و روايت

 اشكال: تشديد تكليف ابليس با شهوت

 پاسخ: رد تفاوت ماهوي اقسام يك جنس

3. عدم تسري احكام ملائک به جن:

 اشکال اول: اختصاصي بودن حکم 6 تحریم

 پاسخ:

 قیاس اولویت ملائک بهشتی

 آیات دال بر عمومیت عصمت ملائک

اشکال دوم: تخصیص 1 فاطر با ???

پاسخ: دلالت تکرار «من» بر تفاوت مفهوم آن

اشکال: دلیل تفاوت مفهوم دو «من»؟

پاسخ: لغویت تکرار در صورت اتحاد معنی

اشکال: عدم دلالت «من» نشویه بر عمومیت

پاسخ:

مقام: رفع دلیل تبعیض نه اثبات عمومیت

عدم منافات اصطءاء ملائک با عمومیت

پاسخ: عدم تعارض رسالت خاص در ??? با سایر رسالات

﴿ ابي و استکبر:﴾

﴿ فذ ع ابا: بله تکباري:﴾

﴿ استکبر

﴿ کان من الکافرين

﴿ د لیل ابا:﴾

﴿ کان: کفر ظاهر

﴿ کان: کفر مستور

﴿ تکمله: موضح عیت تعبد

● آیه شریفه 35

﴿ تناسب آیه با آیات قبل: ﴾

﴿ آماده سازی حضرت برای حیات زمینی ﴾

﴿ تسلی حضرت(ص) با بیان سابقه عصیان ﴾

﴿ تاکید بر آثار وضعی معصیت: شقاء و ... ﴾

﴿ الجنه:﴾

﴿ عدم دلالت بر بهشت اخروي:﴾

- ﴿ عدم تحقق شرط کسب آن توسط حضرت
- ﴿ خروج نداشتن بهشت اخروي
- ﴿ نبود گرفتاري در بهشت اخروي
- ﴿ فقدان تکليف و امر و نهي در بهشت اخروي
- ﴿ ممنوع الورد بودن شيطان به بهشت اخروي
- ﴿ روايات نافي دلالت اين جنه بر بهشت اخروي

◀ عدم دلالت بر باغ دنیوی:

- ◀ لغو شدن هبوط از باغ زمینی به زمین
- ◀ عدم وجود ویژگیها در باغ دنیوی
- ◀ وجود «ال» عهد خارجی در الجنه

◀ دلالت بر بهشت برزخی:

- ◀ اشکال: عدم وجود بدن در برزخ
- ◀ پاسخ:
- ◀ برزخ معمول: ورود اشکال
- ◀ برزخ خاص: عدم ورود اشکال

﴿ رَغَدًا: ﴿

﴿ مفهوم: ﴿

﴿ واسعا هنيئًا

﴿ طيبًا واسعا

﴿ نقش: ﴿

﴿ صفت براي «أَكْلًا» محذوف

﴿ حال براي فاعل «كُلًّا»

﴿ معنای نهایی: بهره گیری مطلق

﴿ حَيْثُ: ﴿

﴿ حقیقت: ظرف مکان

﴿ مفهوم:

﴿ در کنار «مِنْ»: هر گونه

﴿ بدون «مِنْ»: هر کجا

« لا تقربا:

« مفهوم:

- « استفاده از ماده «قرب» از باب اهمیت موضوع
- « کنایه از نهي از خوردن نه صرف قرب یا عبور

« ماهیت: نهي ارشادي غير تشریعی:

- « زمان و مکان: بهشت قبل هبوط
- « نوع اشاره به آثار قرب به درخت
- « عدم عود به بهشت علیرغم پذیرش توبه
- « تعبیر به «غوايت» از عصیان

﴿ الشجره:

- ﴿ داراي میوه های گوناگون
- ﴿ میوه های مادی و معنوی
- ﴿ تناول با اذن موجب علم خاص
- ﴿ قرب بدون اذن موجب معصیت
- ﴿ از مختصات حضرت(ص) و آل ایشان

﴿ الظالمین:﴾

- ﴿ مفهوم: ظلم و مطلق نسیان
- ﴿ عدم خدشه به عصمت حضرت:
- ﴿ عدم نبوت و تشریح
- ﴿ ارتکاب صغیره قبل نبوت: نقد:

- ﴿ صعوبت اثبات تشریح
- ﴿ صعوبت اثبات مولوی بودن لاتقربا
- ﴿ صعوبت اثبات تحریمی بودن لاتقربا
- ﴿ صعوبت اثبات جواز ارتکاب صغیره

« وقوع در جریان نسیان: نقد:»

« زوال عصمت حضرت در صورت نسیان

« اختلاف در مصداق منسی عنه در آیه

« از سنخ ارتکاب مکروه نه حرام: نقد:»

« صعوبت اثبات نبوت و وحی تشریعی

« صعوبت اثبات نبوت در حال اکل

« صعوبت اثبات مولوی بودن نهي

« از سنخ ترک اولی: نقد: صعوبت حمل عناوین

● آیه شریفه 36

﴿ فَازْلَهُمَا:﴾

﴿ ابزار ازلال: وسوسه:﴾

﴿ مفهوم: شعور مرموز ناشی از نفوذ شیطان

﴿ شمول وسوسه: برای همه و از هر راهی

﴿ ابزار وسوسه: آرزو، تزئین مادیات

﴿ انواع وسوسه: غفلت، تسویل معاصی

﴿ غرض شیطان: آشکارسازی عیوب انسان

انواع ازلال:

- مسبوق به گناه سابق
- غیرمسبوق به گناه سابق

متعلّق ازلال:

- در فرض عدم وحدت راه و هدف
- در فرض وحدت راه و هدف

﴿ نَبِيًّا مِّنْ قَوْمِهِ لَمَّا نزلتْ سوره ﴾ -

﴿ كى صلے ۳۰ - د ۰۸ س ۶ ﴾:

﴿ ہے لمتی - نبیؑ مِّنْ قَوْمِهِ لَمَّا نزلتْ سوره ﴾

﴿ كى صلے ۳۰ - د ۰۸ س ۶ ﴾

﴿ ہے صلے ۳۰ - د ۰۸ س ۶ ﴾

﴿ نزلتْ سوره ﴾

﴿ كى صلے ۳۰ - د ۰۸ س ۶ ﴾

﴿ كى صلے ۳۰ - د ۰۸ س ۶ ﴾

﴿ شیطان:﴾

﴿ مفهوم: از ماده شطن: خباثت

﴿ مصداق: اسم عام و اعم از جن و انس

﴿ چرایی خلق ابلیس:

﴿ خباثتش نتیجه اراده وی نه ذاتی او

﴿ فایده ابلیس برای مومنین و توان وی

﴿ چگونگی ورود ابلیس به جنت:

﴿ جنه، بهشت مخلد نیست

﴿ امکان ورود ابلیس به برزخ پسامرگ

« اهبطوا:»

« خطابات هبوط: مفرد، مثنی، جمع

« مخاطب اهبطوا:»

« حضرت و بانو:»

« اخراج سابق شیطان

« وجود فعل «اهبطا» در سایر آیات

« دلالت «جمیعا» بر شمول نسل آن دو

« دلالت «كُم» در یاتینکم بر انسان ها

« دلالت «عدو» بر دشمنی انسان ها با هم

﴿ حضرت، بانو، ابلیس:﴾

- ﴿ تفاوت اخراج ابلیس با هبوط و ی
- ﴿ وجود فعل «اهبطوا» علاوه بر «اهبطا»
- ﴿ امکان جمع «جمیعا» با وجود ابلیس
- ﴿ شمول «كُم» در یاتینکم نسبت به ابلیس
- ﴿ امکان جمع دشمنی شیطان و انسان ها
- ﴿ دلالت محتوای آیه بر نوع ازلال و هبوط
- ﴿ عدم نیاز به یکسانی مخاطبان خطاب

﴿ نوع هبوط:﴾

- ﴿ حضرت و بانو: حفظ منزلت در عین نزول به ارض
- ﴿ ابلیس: از بین رفتن مقام و منزلت

﴿ عَدُوٌّ: ﴿

﴿ مفهوم شناسی: عَدُوٌّ: دویدن

﴿ طرفین عداوت:

﴿ مصداق:

﴿ ابلیس با انسان ها

﴿ انسان ها با یکدیگر

﴿ دلیل شمولیت نسبت به ابلیس

﴿ طرق عداوت ابلیس:﴾

- ﴿ اذلال: ناظر به عزت
- ﴿ ازلال: ناظر به ثبات قدم
- ﴿ اضلال: ناظر به هدایت
- ﴿ اظلال: ناظر به ترک نور

﴿ احتمالات عداوت ابلیس:﴾

- ﴿ اتمام عداوت
- ﴿ استمرار عداوت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰

37 ت ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک

6 ر ق ف ی ل م ن ه و ز ح ط ی ک

ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن ه و ز ح ط ی ک

6 ر ق ف ی ل م ن ه و ز ح ط ی ک

ت ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک

د د ه و ز ح ط ی ک

ه و ز ح ط ی ک

﴿ درجات تلقی ناظر به کلمات:

﴿ کلمه: جمله ای ادبی

﴿ کلمه: عین خارجی

﴿ کلمه: قضای الهی

﴿ زمان تلقی: قبل از هبوط به زمین

﴿ محتوای تلقی: اسامی پنج تن (علیهم السلام)

﴿ شتاب در تلقی: با توجه به وجود (ف) تفریع

﴿ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

﴿ فتاب:﴾

﴿ ابعاد توبه:﴾

﴿ از سوی بنده

﴿ از سوی خداوند: قبل و بعد توبه بنده

﴿ مفاهیم مشابه:﴾

﴿ یقظه

﴿ اعتذار

﴿ انابه

◀ حالات قبول توبه:

◀ حکیمانه

◀ رحیمانه

◀ چرایی قبول توبه:

◀ منکران حسن و قبح

◀ معتقدان افراطی حسن و قبح

◀ معتقدان معتدل حسن و قبح

﴿ علیه: افراد:﴾

﴿ محتوای سوره اعراف

﴿ افراد به خاطر اصالت یک نفر

﴿ تابعیت حوا از حضرت (ع)

﴿ سنگینی بار حضرت (ع)

● فَذَلَّلْتَهُ يَوْمَئِذٍ ۚ ﴿٣٨﴾

کئی نیچے ن فری۔

﴿ ذ - نکی یگئی ﴾

﴿ پگتھم ہڈکے بتے یند منس صلتی ﴾

﴿ ہے گت۔ نکی یلمتی یل نے صلتے ﴾

﴿ بی ڈیگ۔ ﴾

﴿ فذللہ یومئذین ذللتہ یومئذین ذللتہ یومئذین ذللتہ ﴾

﴿ یومئذین ذللتہ یومئذین ذللتہ یومئذین ذللتہ یومئذین ذللتہ ﴾

﴿ کئی نیچے گئی یلمتی یلمتی یلمتی یلمتی یلمتی یلمتی یلمتی یلمتی ﴾

﴿ اہبطوا:﴾

﴿ عدم تکرار: غیر صدیح﴾

﴿ تکرار: صدیح: چون:﴾

﴿ تاکید و اہتمام مطلب ہبوط﴾

﴿ ہبوط علیٰ غم تلقی کلمات﴾

﴿ فاصلہ ہبوط اول با تشریح﴾

﴿ تکوین و تشریح در دو ہبوط﴾

﴿ اَمَّا:﴾

﴿ مقدمه:﴾

﴿ نیاز بشر به تشریح

﴿ فرض خداوند بر خود

﴿ چرایی شرطیه بودن:

﴿ عقلي بودن ايمان و عدم نیاز به تشریح: ناصحیح

﴿ عدم وجوب تشریح و نبوت بر خداوند: ناصحیح

﴿ شرطیه بودن ناظر به قابل نه فاعل: صحیح

﴿ هدی:﴾

﴿ مفهوم شناسی: دلیل تام عقلی یا نقلی معتبر

﴿ انواع هدی:

﴿ از سوی خداوند با رسول و کتاب

﴿ از طریق عقل بدون نیاز به نقل

﴿ مراتب پذیرش:

﴿ گروه عالی: شوق جنه، خوف نار

﴿ گروه اعلی: شوق لقاء الله

﴿ مخاطب هدی: جن و انس:﴾

﴿ عمومیت «اهبطوا»﴾

﴿ تکلیف جن و انس﴾

﴿ تفصیل هدی مذکور در آیه: بقره 277﴾

﴿ آثار هدایت:﴾

﴿ عام: طه 4-123﴾

﴿ خاص: نفي خوف و حزن﴾

﴿ خوف:﴾

﴿ مفهوم شناسی

﴿ تفاوت با مفاهیم مشابه:

﴿ خشیت

﴿ حزن

﴿ انواع حزن، خوف و خشیت:

﴿ ممدوح: خاص مومن واقعی

﴿ مذموم: خاص کافر و مومن ناقص

﴿ جایگاه خوف ﴾

﴿ دلیل تقدیم خوف بر حزن ﴾

﴿ وعده رفع خوف و حزن و تحقق آن: ﴾

﴿ دنیا: خوف و رجاء مومن ﴾

﴿ عقبی: زوال خوف و حزن ﴾

﴿ کفروا:﴾

﴿ چرایی جمع بودن برخلاف «تَّبِعَ»:

﴿ وحدت حقیقت ایمان

﴿ تشبث کفر کافران

﴿ تشکیکی بودن کفر:

﴿ تقیه

﴿ نفاق

﴿ کفر

◀ تکمله داستان:

- ◀ ویژگی وقایع کهن (در منابع و تحلیل)
- ◀ بی دقتی در بکارگیری روایات
- ◀ عدم ارائه متشابهات به محکمت
- ◀ انتقال ابهام از تورات به انجیل و سپس قرآن

◀ جمع بندی:

- ◀ عدم امکان تبیین دقیق جزئیات
- ◀ افراط در نقد اسرائیلیات و تعدی به تورات
- ◀ تفریط در پذیرش همه منقولات عهدین

« برخی نظرات:

« نظرخواهی خداوند از ملائک در خلقت

« نزول تورات کامل در فرض عدم

عصیان

« کمال بشر در روح نبوت و خاص یهود

« اعتقاد به تشبیه انسان به خداوند

● آیه شریفه 40

﴿ تناسب آیات:

﴿ ارتباط با قبل:

﴿ تطبیق مفاد آیات قبل با مصداق

﴿ ذکر خاص (بنی اسرائیل) بعد از عام (ناس)

﴿ مفاد:

﴿ توجه به نعمت: توحید

﴿ وفای به عهد: نبوت

﴿ تحذیر از عذاب: معاد

﴿ اسرائیل: ﴾

﴿ مفهوم: ﴾

﴿ ناصحیح: مسلط پر خداوند

﴿ صحیح: بندہ خداوند

﴿ انواع نسبت:

﴿ تشریفی: یابن رسول اللہ

﴿ تعیری:

﴿ به اعتبار منتسب الیہ: یا شیعہ آل ابی سفیان

﴿ به اعتبار منتسب: یابن نوح

﴿ مصداق بنی اسرائیل: یهود و نصاری

﴿ دلیل اهمیت خاص یهود:

﴿ کثرت یهودیان در مدینه

﴿ قدرت اقتصادی و سیاسی

﴿ توطئه و رابطه با مشرکین

﴿ تاثیر بر سایرین و نصاری

﴿ دلیل عدم حصر بر یهود:﴾

- ﴿ صلاحیت عام لفظ بنی اسرائیل
- ﴿ انسجام آیات ناظر به موضوع
- ﴿ مدلول آیات متعدد سوره بقره
- ﴿ دلالت آیات مشابه بر دو گروه
- ﴿ آیات دال بر شمول بر هر دو گروه
- ﴿ خطاب حضرت عیسی(ع) به قوم

﴿ اذکروا:﴾

﴿ استمرار سنت یادآوری

﴿ روند یادآوری:

﴿ خدا به یاد بنده: توفیق الہی

﴿ بنده به یاد خدا: ستایش الہی

﴿ خدا به یاد بنده: پاداش الہی

﴿ سایر اقسام یادآوری: شکر، تحدیث

﴿ اثر یادآوری: زمینہ سازی سنت شکر

﴿ نعمتی:﴾

- ﴿ گستره نعمت: مادی، معنوی
- ﴿ لزوم اسناد نعمت به خداوند
- ﴿ عنایت قرآن به برخی نعم:

﴿ ولایت

﴿ پیروزی اسلام بر کفر

﴿ وحدت مسلمین

﴿ امنیت

﴿ تبدیل نعمت به نعمت

◀ عهدي:

◀ مفهوم شناسي

◀ ماهيت عهد:

◀ ايّاع: يکجانبه

◀ عقد: دوجانبه

◀ انواع عهد:

◀ مطلق: از جانب بشر يا خداوند

◀ مقيد: از جانب بشر يا خداوند

﹀ تفاوت عهد الهي و بشري:

﹀ انقطاع عهد بشر با مرگ

﹀ ابدی بودن عهد الهي

﹀ مبنای عهد بنده با خداوند:

﹀ آزادی تکوینی بشر

﹀ صبغه تشریفی و تشویقی

﹀ صبغه تعییری و توبیخی

﴿ مصداق عهد:﴾

﴿ بشارت تورات بر ختم نبوت

﴿ ولایت امیرالمومنین(ع)

﴿ ولایت امت اسلامی

﴿ ...

﴿ نقد و بررسی:﴾

﴿ عدم انحصار و فقدان دلیل بر آن

﴿ امکان صدق به عنوان مصداق

« عهد بني اسرائيل:

« انواع:

« مشترك مردم و علما

« خاص علما

« اهم عهد: پذيرش نبوت خاتم

« پيامدهاي نقض عهد: صرفا ناظر به بشر

﴿ اوفٍ: ﴿

﴿ نوع وفاي الهي:

﴿ بهتر

﴿ ده برابر

﴿ هفتصد برابر

﴿ نسبت وفا به عهد الهي با دعای بنده

﴿ فایای فارهبون: ﴾

﴿ تاکیدات: ﴾

﴿ تقدم «ایای» ﴾

﴿ وجود «ف» جواب حرف شرط محذوف

﴿ وجود «ی» متکلم وحده

﴿ ضرورت توحید در رهبت: ﴾

﴿ صحیح: ترس فقط از خداوند

﴿ ناصحیح: فقط ترس از خداوند

﴿ متعلق رهبت: ﴾

﴿ انتقام: اتمام با ورود به بهشت

﴿ خداوند: ابدی و غیرقابل اتمام

﴿ جمع رهبت با عدم خوف و حزن

● آیات شریفه 41-42

﴿ تناسب آیات:

﴿ مخاطب:

﴿ عام: توده یهود و نصاری

﴿ خاص: احبار و رهبان

﴿ متعلّق: ایمان به قرآن

﴿ عتاب: فایای فائقون

﴿ مصدقا لما معكم: ﴾

﴿ مفهوم تصدیق: وجود عهدین اصلی نزد علما

﴿ اثر تصدیق: عدم تباین قرآن و عهدین

﴿ ماهیت تصدیق: لزوما تساوی طرفین نیست

﴿ نسبت مصدق و مصدق: عام و خاص مطلق

﴿ کارکرد تصدیق:

﴿ ترغیب اهل کتاب

﴿ عام و غیرمنحصر به ترغیب

◀ محدوده تصدیق:

◀ همه محتوای عهدین غیر محرّف

◀ بشارت های ناظر به اسلام:

◀ ناظر به حضرت و خصوصیاتشان

◀ ناظر به قرآن و ویژگی هایش

◀ اثر واکنش علمای بنی اسرائیل:

◀ پذیرش: تایید عهدین

◀ رد: تکذیب عهدین

« اوّل کافر به:»

« مرجع ضمیر در «به»:»

« رسالت حضرت

« قرآن: با توجه به سیاق

« انواع اولیّت در کفر:

« زمانی: مشرکان

« رتبی: علمای بنی اسرائیل

◀ چرایی اولیّت اهل کتاب:

- ◀ مشرکان: دسترسی فقط قرآن
- ◀ اهل کتاب: توحید، نبوت، ... قرآن

◀ وجه مذمت اولیّت اهل کتاب: الگوسازی

◀ مفاهیم مندرج در آیه:

- ◀ موافق: اول کافر نباشید
- ◀ مخالف: اول مومن باشید

« ولا تشتروا:»

« احتمالات در اشتراء:»

« به معنای خریدن

« به معنای فروختن

« به معنای استبدال

« قطعیت اشتراء دنیوی:»

« فروش: قطعی

« خرید: قطعی

« تفاوت دین فروشی با تعلیم دین

﴿ ثَمَنًا قَلِيلًا: ﴿

﴿ مفهوم ثمن: معادل، کمتر یا بیشتر

﴿ قَلِيلًا: ﴿

﴿ قید احترامی نه توضیحی

﴿ نوع قلت: ﴿

﴿ نفسی

﴿ نسبی

﴿ ایای فاتقون:﴾

﴿ تاکیدات:﴾

﴿ تقدم «ایای»﴾

﴿ وجود «ف» جواب حرف شرط محذوف

﴿ وجود «ی» متکلم وحده

﴿ تفاوت تقوی با رهبت: ناظر به مراحل سلوک

﴿ ضرورت تقوی:﴾

﴿ قطعیت حرکت در انسان

﴿ قطعیت ارسال توشه

﴿ تقوی: تنها توشه معتبر

﴿ لا تلبسوا الحق... ﴾

﴿ مفهوم شناسی: ﴾

﴿ لبس: شک، اشتباه و ...

﴿ لبس: پوشاندن

﴿ طرفین تلبیس: ﴾

﴿ مردم: ضلال

﴿ علما: اضلال:

﴿ در عین یقین

﴿ در عین شناخت

انواع تلبیس:

جامه باطل بر اندام حق:

تلبیس

تلبیس

اشکال: تلبیس: کتمان، در حالی که تعدد منظور است

پاسخ: عناوین جرایم علما:

تلبیس

تلبیس

کتمان

جامه حق بر اندام باطل: تسویل حق بر لباس باطل

﴿ تَكْتُمُوا الْحَقَّ: ﴾

﴿ حذف «ن»: از باب جزم

﴿ ذکر اسم به جای ضمیر:

﴿ از باب تاکید

﴿ تفاوت دو «حق»

﴿ انواع کتمان:

﴿ علمی: کتاب آسمانی

﴿ عملی: رفتار مزورانه

﴿ منشا کتمان: بیماری قلب

﴿ عذاب کتمان

﴿ و انتم تعلمون: متعلق علم:﴾

﴿ علم به تدلیس و کتمان خودشان

﴿ علم به اسم و اوصاف

حضرت(ص)

﴿ اتصاف به مطلق علم و دانش

﴿ علم به تشخیص حق از باطل

﴿ علم به حقانیت و حق (قرآن)

● آیه شریفه 43

﴿ تناسب آیه:﴾

﴿ ترغیب به حسن فعلی بعد از فاعلی﴾

﴿ دستور به الزام فروع بعد از اصول﴾

﴿ عمومیت الزامات:﴾

﴿ مخاطب به کلیه مردم﴾

﴿ عمومیت قواعد الهی﴾

﴿ اقيموا الصلاه:﴾

﴿ مفهوم صلاه:﴾

﴿ اصل نماز

﴿ نماز مسلمين:

﴿ نسخ نماز اهل كتاب

﴿ واقعي نبودن نماز اهل كتاب

﴿ واركعوا: ركوع همراه جماعت

﴿ محتوا بر اساس سياق آيه

﴿ فراگیری فرمان صلاه و زکاه

﴿ ذکر اقامه:

﴿ چرایی اقامه: عمود:

﴿ عامل نجات

﴿ عامل هلاک

﴿ عمومیت اقامه:

﴿ در باب عهدین

﴿ در باب صلاه

﴿ آتوا الزکاه:﴾

﴿ چرایی ذکر «ایتاء»﴾

﴿ انواع زکاه:﴾

﴿ محدود: مالی واجب

﴿ غیر محدود: غیر مالی

﴿ متعلق آیه: زکاه مسلمانان:﴾

﴿ واجب

﴿ مستحب

« اهداف تشریح زکاه:

« تعدیل ثروت و تامین نیاز فقرا

« برکت مال زکاه دهنده

« برکت روح و تزکیه زکاه دهنده

« چرایی ذکر زکاه بعد صلاه

« واركعوا مع الراكعين:

« مفاد عبارت:

« وجوب عمومي اصل ركوع

« انجام جمعي ركوع

« جایگاه ركوع: جزء صلاه

« چرایی ذكر ركوع:

« ذكر هیات به جاي صلاه

« دلالت ركوع بر صلاه

● ہستی ہے یہی 88

﴿سُنَّكَ يَصِلُكَتَّيْذَئِثَ﴾

﴿بُيُثِثِ يَ يَنْذَنُ-بِ يَئِذْثَ﴾

﴿كُتَّكَتَّكَ يَصِيئُثَ﴾

﴿كُنَّسَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿كُنَّسَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿كُنَّسَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿تَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ يَصِيئُثَ﴾

﴿ اشکال: آیات 2 و 3 سوره صف:﴾

﴿ پاسخ:﴾

﴿ آیات ناظر به منافقان: تفکیک:﴾

﴿ ان يقول الانسان ما لايفعله﴾

﴿ ان لايفعل الانسان ما يقوله﴾

﴿ آیات ناظر به امر و نهی نیست﴾

﴿ نکوهش شدید عالمان بی عمل﴾

« تَسْوَنَ اَنفُسَكُم:

« متعلق توبیخ:

« چرایی امر و نهی: ناصحیح

« چرایی عدم عمل امر و ترک ناهی: صحیح

« متعلق نسیان

« توصیه سایرین به ثبات قدم

« تفکیک اغنیا و فقرا در ابلاغ

« دعوت پیش از بعثت و عدم ایمان بعدی

« توصیه دیگران به خیر و عدم عمل خود

« افلا تعقلون: »

« مفهوم عقل: بستن و نگه داشتن

« نقطه مقابل عقل: جهل

« تفاوت عاقل و جاهل:

« در ارتکاب لغزش

« در اخفا لغزش

« در نوع برخورد مردم

« معنای عبارت «افلا تعقلون»

● آیات شریفه 45-46

﴿ استعینوا:﴾

﴿ مفهوم استعانت: طلب کمک برای رفع نیاز

﴿ اطلاق استعانت:

﴿ فقر انسان

﴿ حذف متعلق استعانت

﴿ ماهیت استعانت:

﴿ کمال وجودی انسان

﴿ استعانت در توفیق تکمیل

﴿ مستعان کیست؟ ﴾

﴿ مقدمه: ﴾

﴿ خاصیت انسان

﴿ شرایط پیرامونی

﴿ جایگاه خداوند

﴿ نتیجه: ﴾

﴿ مستعان: ذات واجب الوجود

﴿ روش تحقق: صبر و صلاه

﴿ غایت استعانت: ولایت

﴿ بالصبر:﴾

- ﴿ مفهوم صبر: تحمل مکروه توسط نفس
- ﴿ مصداق صبر: انواع سه گانه
- ﴿ جایگاه صبر: ناظر به حرکت انسان
- ﴿ تاثیر صبر بر صلاه
- ﴿ چرایی ذکر صبر در کنار صلاه
- ﴿ تکمله: صبر سکوت نیست

﴿ الصلاة:﴾

﴿ مفهوم صلاه:﴾

﴿ اصل: نماز

﴿ استثناء: دعا

﴿ ویژگی مصلین:﴾

﴿ دوام

﴿ انفاق

﴿ تصدیق معاد

﴿ ترس از عذاب

﴿ عفت

﴿ اداء امانت

﴿ وفای به عهد

﴿ قیام به شهادت

﴿ محافظت صلاه

﴿ الخاشعین ﴾

﴿ مفهوم شناسی:﴾

﴿ خشوع: جوارحي

﴿ خضوع: جوارحي

﴿ ایزارهای تحمل ثقل:﴾

﴿ خشوع

﴿ هدایت

﴿ یظنون: ﴾

﴿ چرایی کاربرد ظن: ﴾

- ﴿ نسبت علم انسانی و الهی
- ﴿ بزرگی مسأله مرگ و قیامت
- ﴿ احتمال راجح بودن ظن

﴿ کاربرد ظن در قرآن: ﴾

- ﴿ در مقابل یقین
- ﴿ به معنای یقین

﴿ احتمالات مفهومي:﴾

﴿ ظن به معنای علم تدریجی ﴾

﴿ ظن به معنای گمان و احتمال ﴾

﴿ ظن به معنای یقین:﴾

﴿ دلالت آیه 4 بقره ﴾

﴿ ثقل نماز و خشوع آن ﴾

﴿ ملاقوا ربهم:﴾

﴿ مفهوم لقاء﴾

﴿ متعلّق لقاء:﴾

﴿ اسماء جمال و مهر﴾

﴿ اسماء جلال و قهر﴾

﴿ احتمالات در لقاء:﴾

﴿ اصل قیامت و رجوع﴾

﴿ لقاء خاص به مقام محمود﴾

● آیه شریفه 47

◁ تناسب آیات:

◁ تفصیل اجمال آیه 40:

◁ ذکر نعمت ها

◁ ذکر شکر و انذار

◁ ویژگی خاص قیامت:

◁ زوال قدرت طبیعی

◁ زوال قدرت مادی

◁ زوال قدرت اجتماعی

« یا بنی اسرائیل:

« عمومیت خطاب

« تصور غلط از معاد:

« عدم وجود معاد

« تصور دنیایی از معاد

« توهم غلط از مجازات

﴿ فضلتکم: ﴾

- ﴿ مفهوم شناسی فضیلت و تفضیل
- ﴿ جایگاه تفضیل در آیه شریفه
- ﴿ ریشه فضیلت: مادی و معنوی
- ﴿ محدوده زمانی فضیلت: دوره حضرت موسی(ع)
- ﴿ برخورد با فضیلت: قدرشناسی و سقوط
- ﴿ تکمله.

﴿ فضیلت فی الجملة نه بالجملة

﴿ فضیلت مجموع نه جمیع

﴿ معیار فضیلت: خلافت الهی

● آیه شریفه 48

﴿ وَاَتَّقُوا:

﴿ مفهوم شناسی تقوا

﴿ متعلق تقوی:

﴿ مبدا هستی

﴿ منتهای هستی

﴿ یوما:﴾

﴿ ویژگیها:﴾

﴿ ابْتِلاَ بِهِ إِسْآلَ﴾	﴿ عَدَمِ اِمْكَانِ فِدْيَةِ﴾
﴿ مَمْنُوعِيَّتِ صَحْبَتِ وَ عَذْرِ﴾	﴿ تَكْذِيبِ تَوْسُطِ بَتِّهَا﴾
﴿ سَدِّ رَآهِ فِرَارِ﴾	﴿ مَنَعِ بَيْعِ، خَلِّهِ، ...﴾
﴿ عَدَمِ جَابِجَائِي وَ زُرِّ﴾	﴿ عَدَمِ مَالِكِيَّتِ غَيْرِخُدَا﴾
﴿ عَدَمِ تَقْلِيلِ عَذَابِ﴾	﴿ نَابُودِي رَوَابِطِ دُنْيَوِي﴾
﴿ اِسْتِغْآلِ فِرْدِ بِي خَوِيْشِ﴾	﴿ عَدَمِ فِرْيَادِرْسِي﴾

﹀ واکنش زمان خطر:

﹀ اول: مقاومت

﹀ دوم: ملایمت

﹀ سوم: معاملت

﹀ چهارم: معاضدت

- آیه 48: زوال همه واکنش های انسان

﴿ اتفاقات يوم:

﴿ لا تجزي نفس عن نفس شيئاً

﴿ لا يُقبل منها شفاعه

﴿ لا يُؤخذ منها عدل

﴿ لا هم يُنصرون

﴿ تکمله: عظمت قیامت:

﴿ وحشت ظلیعه آن

﴿ سختی آن برای کفار

﴿ عذاب غیرشبیبه به دنیا:

﴿ ممتاز بودن قهر الهی

﴿ ناتمام بودن عذاب

﴿ علم معذب:

﴿ حقانیت انبیا

﴿ بطلان خویش

و آخر دعوانا ان الحمد لله
رب العالمين